

การศึกษาปัญหาและความต้องการในชุมชนบ้านดงเค็งน้อย ตำบลปอภาร อำเภอมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด

A Study of the Problems and Needs of the Community in Ban Dong Kheng Noi
Por Phan Sub-district Mueang Roi Et District Roi Et Province

ชญาพร ยางเงิน

Chadaphon Yangngoen

ครู โรงเรียนบ้านป่าหนอนไร่ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดร้อยเอ็ด

Teacher of Ban Pa Nae Nong Rai School Si Somdet District Roi Et Province

*Corresponding Author Email: lookpachadaphon@hotmail.com

Received: 9 May 2026 Revised: 10 June 2026 Accepted: 18 June 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัญหาบ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอภาร (ปอพาน) อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด และ 2. เพื่อศึกษาความต้องการในชุมชน บ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอภาร (ปอพาน) อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยแบบ แบบเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 ราย คือ ประชาชนในชุมชนบ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอภาร (ปอพาน) อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร วรรณกรรม และแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาในชุมชนแยกได้เป็น 5 ปัญหา ประกอบด้วย 1.1) การขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร 1.2) ขาดช่องทางการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ 1.3) ปัญหาด้านสุขภาพและภาวะพึ่งพิงของผู้สูงอายุ 1.4) ภาระทางเศรษฐกิจและหนี้สิน และ 1.5) การแพร่ระบาดของยาเสพติดและยาสูบในกลุ่มเยาวชน และ 2) ความต้องการในชุมชน ประกอบด้วย 2.1) ที่ปรึกษาด้านการเกษตรแบบครบวงจร 2.2) การสนับสนุนด้านการตลาดออนไลน์ 2.3) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย 2.4) การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่ และ 2.5) พื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน

คำสำคัญ: การศึกษา, ความต้องการ, ชุมชน

Abstract

This research consists purposes were 1. to investigate the problems faced by the residents of Ban Dong Kheng Noi, Village No. 6 Por Phan Sub-district Mueang Roi Et District Roi Et Province and 2. to examine the needs of the community in Ban Dong Kheng Noi Village No. 6 Por Phan Sub-district Mueang Roi Et District Roi Et Province. This study employed a qualitative research approach. The research instrument was a semi-structured interview. The target group consisted of 20 community members residing in Ban Dong Kheng Noi Village No. 6,

Por Phan Sub-district Mueang Roi Et District Roi Et Province who were selected through purposive sampling. Data collected from relevant documents, literature and semi-structured interviews were analyzed using content analysis. The findings revealed that 1) the community problems could be categorized into five major issues: 1.1) a shortage of labor in the agricultural sector 1.2) limited marketing channels and product distribution opportunities 1.3) health-related problems and dependency among older adults 1.4) economic burdens and household indebtedness and 1.5) the prevalence of drug abuse and tobacco use among youth and 2) The community needs were also classified into five key areas: 2.1) comprehensive agricultural advisory services 2.2) support for online marketing and digital sales 2.3) improvement of the residential living environment 2.4) promotion of new vocational skills and career development and 2.5) the provision of creative spaces and constructive activities for young people.

Keywords: Study, Needs, Community

บทนำ

ปัจจุบัน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐถือเป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจและเชื่อมโยงพื้นที่ แต่หากขาดการประเมินผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment: SIA) ที่ครอบคลุม การพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนจำต้องอาศัยความสมดุลระหว่างการเจริญเติบโตทางกายภาพและคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ แต่ในทางปฏิบัติโครงการพัฒนาของรัฐมักก่อให้เกิดผลกระทบในหลายมิติ โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศและเสียงรบกวน ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสุขภาพของประชาชนโดยตรง (กนกกุล เพชรอุทัย และอับลลေး เจริญ, 2569) ปัญหาหลักที่ทำให้โครงการพัฒนาไม่ได้รับการยอมรับคือการขาดการสื่อสารที่โปร่งใสและการละเลยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ การพัฒนาโมเดลการประเมินผลกระทบทางสังคม (SIA) ที่เน้นความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยจึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐและชุมชน ในขณะที่การพัฒนาเชิงโครงสร้างดำเนินไป สังคมไทยยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ซึ่งนำมาซึ่งปัญหาภาวะพึ่งพิงและการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่ซับซ้อนขึ้น (ศิริณี ศรีหาค และคณะ, 2564) พบว่า ผู้สูงอายุในชุมชนมากกว่าร้อยละ 66 มีโรคประจำตัวและมีความชุกของภาวะพึ่งพิงระยะยาวสูงถึงร้อยละ 10.16 สถานการณ์นี้สอดคล้องกับแนวโน้มชนชั้นที่ วงศ์ชาติ และลัทธิ ปิยะบัณฑิตกุล (2566) ที่ระบุว่าความพิการทางการเคลื่อนไหวส่งผลกระทบต่อทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้ผู้ป่วยรู้สึกสิ้นหวังและเป็นภาระต่อครอบครัว การดูแลสุขภาพในชุมชนจึงไม่ได้จำกัดเพียงมิติทางการแพทย์ แต่ต้องครอบคลุมถึงการเยี่ยมบ้านเพื่อเสริมพลังอำนาจและให้กำลังใจแก่กลุ่มเปราะบางเหล่านี้

มิติด้านเศรษฐกิจเป็นอีกหนึ่งปัจจัยท้าทาย เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตรจากการที่ประชากรวัยแรงงานย้ายถิ่นไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมหรือบริการในเมืองใหญ่ แม้ในบางพื้นที่จะมีทุนมนุษย์ที่เข้มแข็ง เช่น ทักษะด้านการทอผ้าหรือการซ่อมบำรุงเครื่องจักร แต่ยังคงขาดช่องทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพและการสนับสนุนด้านการตลาดออนไลน์ (ชัยมงคล ศิริวารินทร์ และคณะ, 2563) เน้นย้ำว่าชุมชนมีความต้องการที่ปรึกษาด้านการเกษตรแบบครบวงจรเพื่อยกระดับผลผลิตและรายได้ ขณะเดียวกัน ภาระทางเศรษฐกิจยังหนักหน่วงขึ้นในครัวเรือนที่มีคนพิการเป็นอดีตหัวหน้าครอบครัว ซึ่งต้องสูญเสียรายได้หลักและมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นจากการดูแลรักษา

นอกจากปัญหาด้านสุขภาพและเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดและยาสูบยังเป็นภัยคุกคามที่สำคัญ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่มีโอกาสกลายเป็นนักสูบหน้าใหม่ได้ง่ายขึ้นเนื่องจากการเข้าถึงสิ่งเสพติดราคาถูก (ภุณัฐร์ โชติวรรณ, สุรศักดิ์ บุญเทียน และวิชุดา ทิพย์วิเศษ, 2565) พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและการขาดความใส่ใจจากสถาบันครอบครัวเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดยังคงดำรงอยู่ในชุมชน ชุมชนจึงมีความต้องการพื้นที่สร้างสรรค์และกิจกรรมทางเลือก เช่น การออกกำลังกาย เพื่อดึงเยาวชนออกจากปัจจัยเสี่ยง ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและการสร้างจิตสำนึกผ่านกระบวนการทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสภาพปัญหาและความต้องการที่หลากหลายนี้บ่งบอกว่า การพัฒนาพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งจำเป็นต้องมีการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลที่รอบด้าน ทั้งในมิติกายภาพ สุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม การบูรณาการความช่วยเหลือจากทุกภาคส่วนผ่านการจัดทำแผนการดูแลรายบุคคลและการส่งเสริมทักษะอาชีพตามความถนัด จะช่วยให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน การวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในระดับพื้นที่จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการออกแบบนโยบายสาธารณะที่สอดคล้องกับบริบทจริงของชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความสุขอย่างเป็นรูปธรรม เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาในชุมชนและยังอยากศึกษาหาความต้องการของชุมชนเพื่อใช้ในการพัฒนาและต่อยอดส่งเสริมให้กับชุมชน ได้มีการนำไปใช้และ หาทางออกจากปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ภายในชุมชน เพื่อใช้ต่อยอดในการแก้ไขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาบ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอภาร (ปอพาน) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความต้องการในชุมชน บ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอภาร (ปอพาน) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด

การบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาปัญหาและความต้องการในชุมชนบ้านดงเค็ง หมู่ที่ 6 ผู้วิจัยสามารถบทวนวรรณกรรม พบว่า สภาวะทางสุขภาพและปัญหาสังคมในระดับพื้นที่ปัจจุบันพบความท้าทายสำคัญจากการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มที่วงศ์ชาติ และลัทธิ ปิยะบัณฑิตกุล (2566) ส่งผลให้ความชุกของโรคเรื้อรังและภาวะพึ่งพิงระยะยาวเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่ต้องการการสนับสนุนด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างต่อเนื่อง การการดูแลดังกล่าวมักตกอยู่ที่ผู้ดูแลหลักในครอบครัวซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยสูงอายุเช่นกัน และศิริภาณี ศรีหาภาค และคณะ (2564) ส่งผลให้เกิดความเครียดและกระทบต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวม อีกทั้ง ในมิติด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่และเศรษฐกิจท้องถิ่น พบว่า โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐมักส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิต เช่น ปัญหามลพิษทางอากาศและเสียงรบกวน ซึ่งชุมชนมีความต้องการระบบสื่อสารที่โปร่งใสและการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจผ่านโมเดลการประเมินผลกระทบทางสังคมที่ตรวจสอบได้ (กนกกุล เพชรอุทัย และอับดุลเลาะ เจ๊ะหลง, 2569) ขณะที่ศักยภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่ามีทุนมนุษย์ที่เข้มแข็งในทักษะอาชีพเฉพาะทาง เช่น การตัดเย็บเสื้อผ้าและการซ่อมบำรุงเครื่องจักร แต่ยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตรจากการย้ายถิ่นฐาน และต้องการการสนับสนุนด้านการตลาดออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างยั่งยืน (ชัยมงคล ศิริวารินทร์ และคณะ, 2563) การทำความเข้าใจปัญหาและ

ความต้องการที่หลากหลายเหล่านี้จึงเป็นหัวใจสำคัญในการออกแบบแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่อย่างสอดคล้อง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **เป้าหมายในการวิจัย** ได้แก่ ประชาชนในชุมชนบ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอภาร (ปอพาน) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยแบ่งเป็นประชาชนในชุมชน จำนวน 15 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 4 คน

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการศึกษา ปัญหาและความต้องการในชุมชนบ้านดงเค็งน้อย ตำบลปอภาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และบทบาทในชุมชน ตอนที่ 2 สภาพปัญหาของชุมชน มุ่งศึกษาปัญหาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การประกอบอาชีพ การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารจัดการชุมชน ตอนที่ 3 ความต้องการของชุมชน มุ่งศึกษาความต้องการในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาอาชีพและรายได้ สาธารณูปโภค สาธารณสุข การศึกษา สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ ข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย และการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. **การศึกษาปัญหาบ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอภาร (ปอพาน) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด**

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาบ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอภาร (ปอพาน) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลได้ ดังนี้

1.1 การขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร ชุมชนส่วนใหญ่มักประสบปัญหาประชากรวัยแรงงานย้ายถิ่นไปทำงานในเมืองหรือภาคอุตสาหกรรม ทำให้เหลือเพียงผู้สูงอายุในพื้นที่ ส่งผลให้ขาดแรงงานในการผลิตเกษตรกรรม กล่าวได้ว่า ชุมชนประสบปัญหาประชากรวัยแรงงานย้ายถิ่นฐานไปทำงานในภาคบริการและภาคอุตสาหกรรม เช่น การเป็นพนักงานโรงงานน้ำตาลหรือห้างสรรพสินค้า การประกอบธุรกิจในเมืองใหญ่ ทำให้ในพื้นที่เหลือเพียงประชากรวัยสูงอายุเป็นหลัก ส่งผลให้ขาดแคลนแรงงานที่เหมาะสมในการทำเกษตรและการผลิตในท้องถิ่น

1.2 ขาดช่องทางการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ กล่าวคือ แม้ชุมชนจะมีศักยภาพในการผลิตสินค้าชุมชนที่หลากหลาย เช่น งานจักสานหรืองานทอผ้า แต่ยังคงศักยภาพในการนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดภายนอกอย่างเป็นระบบ รวมถึงขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการช่องทางการตลาดออนไลน์เพื่อเพิ่มยอดขาย

1.3 ปัญหาด้านสุขภาพและภาวะพึ่งพิงของผู้สูงอายุ พบสัดส่วนผู้สูงอายุและคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่มีภาวะพึ่งพิงเพิ่มขึ้น ซึ่งมีโรคเรื้อรังร่วมด้วย เช่น ความดันโลหิตสูงและเบาหวาน โดยสัดส่วนผู้สูงอายุและคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่มีภาวะพึ่งพิงระยะยาวเพิ่มสูงขึ้น โดยส่วนใหญ่มักประสบปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เช่น โรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน ซึ่งหากขาดการดูแลที่ต่อเนื่องอาจนำไปสู่ภาวะแทรกซ้อนและการสูญเสียความสามารถในการดูแลตนเอง

1.4 ภาระทางเศรษฐกิจและหนี้สิน ครอบครัวมักประสบปัญหารายได้ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะเมื่อหัวหน้าครอบครัวกลายเป็นผู้พิการหรือผู้ป่วย ทำให้ขาดรายได้หลักและมีหนี้สินสะสมกล่าวว่า การประสบปัญหารายได้ไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพ โดยเฉพาะเมื่อหัวหน้าครอบครัวกลายเป็นผู้พิการหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง ทำให้สูญเสียรายได้หลักและต้องนำเงินสะสมมาใช้ในการรักษาพยาบาล ส่งผลให้เกิดภาระหนี้สินสะสมทั้งในและนอกระบบจึงจำเป็นต้องการทางแก้ไข

1.5 การแพร่ระบาดของยาเสพติดและยาสูบในกลุ่มเยาวชน มีปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เยาวชนเข้าถึงบุหรี่และยาเสพติดได้ง่ายขึ้น เนื่องจากราคาถูกและขาดการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดในพื้นที่ กล่าวว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมเอื้อให้เยาวชนเข้าถึงบุหรี่และยาเสพติดได้ง่ายขึ้นเนื่องจากมีราคาถูก ประกอบกับการขาดความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายกับร้านค้าที่แอบแบ่งขายบุหรี่ให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงของคนในชุมชน

2. การศึกษาความต้องการในชุมชน บ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอการ (ปอพาน) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในชุมชน บ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอการ (ปอพาน) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลได้ ดังนี้

2.1 ที่ปรึกษาด้านการเกษตรแบบครบวงจร ชุมชนต้องการผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเรื่องการเพาะปลูก การจัดการโรคพืชและเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตที่สามารถติดต่อได้ตลอดเวลา

2.2 การสนับสนุนด้านการตลาดออนไลน์ ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนช่วยส่งเสริมช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านระบบออนไลน์เพื่อเพิ่มรายได้ ประชาชนในชุมชนมีความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายในหลายด้าน

2.3 การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย สำหรับครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุหรือคนพิการ มีความต้องการการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงบ้านพัก (เช่น ห้องน้ำหรือทางลาด) ให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิต

2.4 การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่ ต้องการการฝึกอบรมอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัดและสภาพร่างกาย เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้แม้จะมีข้อจำกัดทางกายภาพ

2.5 พื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชนต้องการพื้นที่ส่วนกลาง เช่น สถานที่ออกกำลังกาย หรือศูนย์เรียนรู้ เพื่อให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และห่างไกลจากอบายมุข

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาบ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอภาร (ปอพาน) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1.1) การขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร 1.2) ขาดช่องทางการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ 1.3) ปัญหาด้านสุขภาพและภาวะพึ่งพิงของผู้สูงอายุ 1.4) ภาระทางเศรษฐกิจและหนี้สิน ครอบครัวมักประสบปัญหารายได้ไม่เพียงพอ 1.5) การแพร่ระบาดของยาเสพติดและยาสูบในกลุ่มเยาวชน โดยชุมชนยังประสบข้อจำกัดด้านการตลาดและการกระจายผลิตภัณฑ์ชุมชน แม้ว่าประชาชนจะมีทักษะในการผลิตสินค้าพื้นบ้านและมีการรวมกลุ่มอาชีพภายในชุมชน แต่ยังคงขาดความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ส่งผลให้สินค้าไม่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคในวงกว้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเด็นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาชุมชนในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจดิจิทัลเข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนสามารถยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนภายใต้บริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่พบจากการศึกษา คือ ปัญหาด้านสุขภาพและภาวะพึ่งพิงของผู้สูงอายุ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในชุมชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวและผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ทำให้ครอบครัวต้องแบกรับภาระทั้งด้านค่าใช้จ่าย การดูแลสุขภาพ และการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของชุมชนชนบทอย่างชัดเจน ดังนั้น การจัดสวัสดิการดูแลผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบการดูแลระยะยาว รวมถึงการปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยลดภาระของครอบครัวและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนได้อย่างเหมาะสม

2. การศึกษาความต้องการในชุมชน บ้านดงเค็งน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลปอภาร (ปอพาน) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด พบว่า 2.1) ที่ปรึกษาด้านการเกษตรแบบครบวงจร 2.2) การสนับสนุนด้านการตลาดออนไลน์ 2.3) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย 2.4) การส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่ 2.5) พื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชนต้องการพื้นที่ส่วนกลาง โดยด้านความต้องการของชุมชนผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายในหลายด้าน ทั้งด้านการเกษตร การพัฒนาอาชีพ การตลาด และการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยเฉพาะความต้องการที่ปรึกษาด้านการเกษตรแบบครบวงจร การสนับสนุนการตลาดออนไลน์ และการฝึกอบรมทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของคนในพื้นที่ นอกจากนี้ ชุมชนยังให้ความสำคัญกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเยาวชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนมีความตระหนักถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัยอย่างสมดุล แนวทางดังกล่าวจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนและพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งในอนาคต

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาชุมชนชนบทในปัจจุบันไม่สามารถมุ่งเน้นเพียงด้านเศรษฐกิจหรือการประกอบอาชีพเท่านั้น แต่จำเป็นต้องเชื่อมโยงการพัฒนาทั้งด้านสังคม สุขภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนควบคู่กันไป โดยเฉพาะในชุมชนที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและประสบปัญหาการย้ายถิ่นของแรงงานวัยทำงาน ส่งผลให้โครงสร้างครัวเรือนเปลี่ยนแปลงและเกิดภาระการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น งานวิจัยครั้งนี้จึงชี้ให้เห็นว่า “การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน” ควรเริ่มจากการพัฒนาศักยภาพของคนในพื้นที่ ผ่านการส่งเสริมทักษะอาชีพ การพึ่งพาตนเอง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ประชาชน

สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน และอีกหนึ่งองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา คือ การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ “พื้นที่สร้างสรรค์ของคนทุกช่วงวัย” โดยเฉพาะผู้สูงอายุและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างชัดเจน การมีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ การทำกิจกรรมร่วมกัน และการใช้เวลาว่างอย่างเกิดประโยชน์ สามารถช่วยลดปัญหาสังคม เช่น ภาวะพึ่งพิง ความโดดเดี่ยว และการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนได้ นอกจากนี้ งานวิจัยยังพบว่า การนำเทคโนโลยีและการตลาดออนไลน์มาประยุกต์ใช้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ การตลาดออนไลน์ และการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้และยกระดับเศรษฐกิจของครัวเรือนในชุมชนให้มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น

1.2 หน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะการดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ และเยาวชน ผ่านการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เช่น การสร้างเครือข่ายการตลาดออนไลน์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน และการส่งเสริมอาชีพเสริม เพื่อสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนชนบท

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนและแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตอย่างมีส่วนร่วม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเยาวชนในชุมชนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กนกกุล เพชรอุทัย และอับดุลเลาะ เจ๊ะหลง. (2569). การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนต่อการพัฒนาโมเดล SIA อย่างมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาทางของหน่วยงานรัฐ: กรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 9(1), 250-264.
- ชัยมงคล ศิริวารินทร์, จารุณี จันทระเสนา, ประกาศ แสนทอง, พงศธร แสงสี และปณิศา จันทร์สงค์. (2563). การศึกษาศักยภาพสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านดงบัง หมู่ 1 ตำบลหนองสระปลา อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี. *วารสารปัญญาปนิธาน*, 5(1), 132-145.
- ณัฐชานันท์ วงศ์ชาติ และลัทธิ ปะยะบัณฑิตกุล. (2566). การศึกษาปัญหาและความต้องการดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในชุมชน. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 41(4), e265933.
- ภูริณัฐร์ โชติวรรณ, สุรศักดิ์ บุญเทียน และวชิรา ทิพย์วิเศษ. (2565). การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบริโภคยาสูบและการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของชุมชนในพื้นที่บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. *วารสารพิภูล*, 20(2), 226-241.

ศิริภาณี ศรีหาภาค, วชิรี อมรโรจน์วรฤทธิ, ณรงค์ คำอ่อน, พัฒนี ศรีโอษฐ์, พลอยลดา ศรีหานู และทิพวรรณ ทับซ้าย. (2564).
สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ภายใต้กองทุนระบบการดูแลระยะยาว จังหวัด
ขอนแก่น. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9, 15(36), 44-62.